Тодор Ялъмов: „В България имаме повече потенциал, отколкото използваме“

СТЕФКА БУРМОВА

Неотдавна ГТПП проведе международен семинар на тема „Иновации и управление на качеството в Европа“, по време на който Тодор Ялъмов - главен експерт във фондация „Приложни изследвания и комуникации“ и преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“, представи последното издание на „Иновации БГ“, за финансирането им, за корпоративните инициативи в подкрепа на предприемачеството, за отношението към иновациите и т. н.

За това умеем ли да използваме иновативния си потенциал, за добрия пример и за подкрепата на държавата е разговорът с Тодор Ялъмов.

- Г-н Ялъмов, умеем ли да използваме иновативния си потенциал?

- В България имаме повече потенциал, отколкото използваме. Умението да го използваме е също нещо, на което трябва да се учим, но в действителност пропиляваме много възможности.

- Защо е така, според Вас - от една страна бизнесът се оплаква от недостиг на добре подготвени кадри, а от другата се оказва, че съществуващият потенциал не се използва достатъчно? Къде са пропукванията?

- Ако беше само едно място на пропукване, щеше да бъде лесно и досега да сме го оправили. Има много причини за това състояние – културни, народопсихологически, свързани с това, че много обичаме да се оплакваме. Когато някой те попита „Как си?“ и кажеш с усмивка, че си добре, че ти се е случило нещо хубаво, че си успял в нещо, е по-скоро изненадващо за другите. Очакванията са, че ще се оплакваме. В този смисъл е по-лесно да се оплакваме от средата, от липсата на възможности, не и да се опитаме и съответно да рискуваме да се провалим. А в България да се повалиш е много жестоко. Веднъж провалил се, социалната ти среда не те приема много добре. Затова трябва да се научим да падаме, както е в спорта. Да приемем падналите и да им подадем ръка да станат, защото те може да имат и други силни страни и възможности, да им дадем втори, трети шанс. Третият фактор за мен е, че много от типичните институции в другите страни помагат на различните актьори да работят заедно – например на фирмите да си намерят качествени служители, университетите да се свържат с качествени фирми за партньори, в които да изпращат студентите си на стаж и така да привличат качествени млади хора, които след това да си намерят хубава работа и т. н. Тези механизми, пазарът на труда, за съжаление, в България формално не работи. Хората не вярват, че все още, особено в по-малките градове, ако има обявен конкурс за работа, той ще бъде честен и тях ще ги оценят по качества, а не по приятелска линия. Това всъщност възпрепятства много хора да кандидатстват и изобщо не се явяват на конкурси, защото имат ниско самочувствие или защото вярват във всякакви такива конспиративни теории. А това е нещо като самосбъдващите се предсказания – ако не пробваш достатъчен брой пъти, няма да стане. Говорил съм с много мениджъри, които казват, че не искат връзкари, а хора, които да работят. И си избират хората по притежаваните от тях качества. Но като че ли това не се чува. В медиите, за съжаление, начинът, по който говорим и за икономика, за бизнес, за кариерно развитие, е малко сгрешен.

- Не се показва добрият пример или така се представя той, че хората не му вярват?

- И двете. Много сме подозрителни. Често се показват негативните новини, а всъщност не е сигурно дали те продават, защото много от хората имат желание за позитивни новини. Тоест трябва да има медии, които са по-позитивни. Това се вижда и от социалните мрежи, където хората споделят повече добри примери. За съжаление, споделят изключения, за които е очевидно, че на теб няма да ти се случат - успял в чужбина млад човек, дете гений и т. н.

- Къде е мястото на държавата, трябва ли да помага в тази посока? Като пример ще посоча конкурса за инвеститор на годината, в който на призовите места за миналата година бяха класирани единствено чуждестранни компании, а българските, които са истинските инвеститори и независимо от трудностите създават нови работни места, ги няма?

- Така е, за съжаление. Години наред водя една предварително загубена битка с хората, които влияят върху решенията в Агенцията за инвестиции, която първоначално се занимаваше само с чуждестранни инвестиции, но впоследствие либерализира правилата така, че да се грижи и за българските инвестиции в България. Според мен едно от най-важните неща, които трябва да направим, е както да помагаме за чужди и български инвестиции в България, да помагаме и на български компании да правят инвестиции в чужбина. Защото растежът в икономиката и престижността на работата биха били коренно различни, ако знаеш, че работиш в компания, която има филиали в 4-5 други страни и можеш да станеш шеф на завод в чужбина по същия модел, по който чуждите фирми инвестират у нас. Това е елементарният мит, за който в учебниците пише, че страните се развиват чрез чужди инвестиции и затова дайте да ги търсим, независимо какви са те.

- Счита се, че българските иноватори са ощетени финансово от участието си в европейски проекти, за разлика от колегите си в чужбина, и това е една от причините да бягат на Запад. Защо е тази дискриминация по отношение на българите в Европа, а и по света?

- Като цяло дискриминацията не е само към България. Този проблем го има и спрямо други новоприсъединени страни, но с различна сила. В случая нашата държава, в лицето на националната статистика, на Министерството на финансите и съответните преговарящи, не си е свършила работата да даде адекватни данни за нивото на заплащане, доходи и въобще за пазарните условия. И съответно ние сме със смешни цени за много от програмите.

- Какво друго да се очаква, след като родните правителства години наред изтъкват като едно от предимствата за инвестиране в България евтината работна ръка, вместо да се посочват други критерии като например качествата на бизнес средата?

- Има такъв момент и то от много отдавна. Но качествените инвеститори, които ни трябват, не са тези, които ще дойдат заради евтината работна ръка, тъй като в момента, в който им стане по-скъпо, ще напуснат и ще отидат другаде. Така беше с Унгария. IBM отиде там, защото беше много евтино, но в момента, в който работниците поискаха по-високо заплащане, те се изнесоха от Унгария. Инвеститорите, които остават и за които си струва да се борим, са тези, които ще инвестират в научноизследователска и развойна дейност, в продукти, които се разработват тук от по-образовани и по-талантливи хора, които ще получават по-близки заплати до западните. Но в случая вината е в хората, които са дали нереално ниски цени за доходите в сферата на науката и образованието и научните изследвания, като са взели само държавното финансиране, а не частното и проектно финансиране до този момент.

- Кои са програмите, от които бихме могли да се възползваме, свързани с рисковото финансиране?

- Има програми за рисково финансиране, като най-атрактивните са от двата фонда - LAUNCHub и Eleven, но в бъдеще ще има още няколко, които финансират много нововъзникващи предприятия с голям потенциал за растеж. Обикновено във високите технологии, а и не само те, привличат интереса и в съседните ни държави и ние се конкурираме с тях. Ако няма интерес от наши компании, парите ще вземат македонците, гърците. Затова е важно да се децентрализира реализацията на иновациите, които не трябва да се случват само на едно или две места в страната, а и в много малки населени места, за да остават повече хора там. За да не се стигне до проблем от голямото струпване на младите хора в София. Защото по икономически съображения те започват работа, която им дава сравнително висок доход, но пък ограничава кариерното им развитие, тъй като цената на живота в София е по-висока, отколкото в малките населени места. Затова би трябвало да действаме по начина, по който в Европа и в САЩ се случват иновации - в най-различни места. Всъщност най-известните им университети не се в столиците им. Докато при нас още от времето на соца всичко е централизирано в София.

- Как трябва да подходи човек при първоначалните стъпки в кариерата – да гледа към по-далечен хоризонт или да търси по-висока заплата?

- Винаги, когато човек мисли краткосрочно, решенията не са оптимални. По-късно разбира, че ако е гледал в дългосрочен план, е щял да спечели. Много пъти си заслужава да започнеш работа за по-малко пари, но те дават по-голяма възможност за развитие, което ще ти гарантира, че след 5-10 години, ако си достатъчно добър, ще получаващ три, четири или пет пъти повече от това. Отколкото да започнеш с висока заплата в конкурентна среда, която със сигурност няма да можеш да задържиш дълго време поради условията на труд, напрежението, плюс натиска върху теб от по-младите, които в един момент могат да те заместят. А ти вече си загубил времето, в което би могъл да се квалифицираш и с твоята кохорта на твоята възраст и образование, което са имали, вече са получили значително по-високи заплати. Такива примери има достатъчно в различни сектори на живота.

- Кое е задължителното в кариерата - развитие с тенденция преминаване на по-горно стъпало в служебната йерархия, което е и по-добре платено, или какво?

- В съвременния свят кариерното развитие в много по-голяма степен се извършва по хоризонтала, отколкото по вертикала. За много хора е по-важно не да са във високата йерархия, а да са добри професионалисти. Така че аз не бих препоръчал мислене по отношение йерархията, а по-скоро към обогатяване на длъжността, на позицията в своя социален кръг и обществото, свързано с реализиране на твоите жизнени цели.

- Какво трябва да направи ръководството на една община, която иска да задържи младите си хора?

- Има няколко ключови фактора, за да остане младият човек в родния град. Трябва да има качествено образование и здравеопазване. Здравеопазването може да бъде фактор, който да те изгони от един град. Така че това за мен е номер 1. Образованието, разбира се, не е самоцелно, но такова, което ти дава и забавление, и гаранция, че след него ще можеш да работиш интересна работа и да получаваш достатъчен доход, за да живееш по начина, който искаш. Оттам нататък може да се мисли за добра комуникационна инфраструктура, тъй като в днешно време без железна комуникация не може. Разбира се, трябва да се развива сферата на културата, тъй като забавлението е нещото, което може да те накара да останеш или да си тръгнеш от един град.

допитване

Четете ли приказки на децата?

Продължава от стр. 1

„КОГАТО ОТГЛЕЖДАХ децата си, успях да им предам любовта си към книгата и много се радвам за този си успех. Смятам, че всеки родител трябва да направи същото с детето си, за да може поколенията да стават все по-умни.“

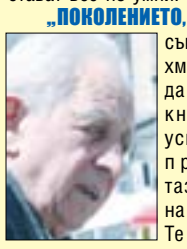

„ПОКОЛЕНИЕТО, ОТ което съм аз, бяхме научени да обичаме книгата и успяхме да предадем тази любов на децата си. Те обаче не се справят добре с предаването на щафетата и това си личи в сегашните поколения.“

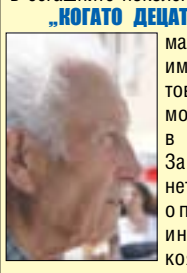

„КОГАТО ДЕЦАТА ми бяха малки, много им четях и това им помогна доста в бъдещето. За мен четенето е една оправдана инвестиция, която всеки родител е редно да направи с детето си.“

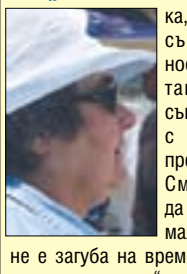

„СЕГА ИМАМ малка внучка, на която със сигурност ще чета така, както съм правила с майка й преди време. Смятам, че да четеш на малките деца не е загуба на време, а напротив - помага им.“

„В НАШИ дни всичко се намира в Интернет, дори и книгите. Трябва да научим поколенията да работят разумно с техниката, защото там е бъдещето. Мишката е на път да погълне книжката.“

Изложба под егидата на евродепутата Андрей Новаков ще бъде експонирана в Габрово

Тя представлява фотоси на реализирани в страната проекти, финансирани по различните европейски програми, в т. ч. и два обекта от Габрово - зала „Възраждане“ и пречиствателните станции.

В изложбата са включени както големи инфраструктурни обекти като автомагистрали, мостове, метрото в столицата, депа за отпадъци, така и по-малки, но с голямо обществено значение – социални центрове, зърнени база, детска градина, неделно училище. Чрез добри примери изложбата илюстрира реални ползи от европейската солидарност и от членството на страната ни в Европейския съюз.

Днес и утре изложбата ще бъде експонирана в рамките на провеждащата се в Художествената галерия „Христо Цокев“ конференция „Европейско бъдеще за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж“, а в събота, когато е празникът на града, ще бъде разположена на ул. „Априловска“.

Състезателите на клуб „Next“ с пет медала от държавното първенство по кикбокс

Продължава от стр. 1

В същата възрастова група при юношите Цанко Николов изигра две срещи и спечели бронзовото отличие в категория до 74 килограма. В мъжката надпревара участва Христослав Георгиев, който тренира само от четири месеца в клуб „Next“. Той се състезава в категория до 74 кг (при лично тегло от 69 кг) и също се окичи със сребърен медал.

Треньорът на габровските бойци Иво Аврамов изрази задоволство от представянето на състезателите и сподели, че към двама от тях интерес са проявили треньорите на националните гарнитури, които ще продължат да следят изявите им в следващите турнири. За вицешампиона при мъжете Христослав Георгиев следващото участие е в Националната студентска универсиада`2015 в Пловдив. Като представител на ТУ-Габрово Христослав ще спори за отличие от надпреварата по кикбокс, която е на 19 и 20 май.

Международното биенале събира 478 автори от 46 страни

Продължава от стр. 1

Голямата награда на Международното биенале - статуетката „Златният Езоп“, ще бъде връчена в събота от кмета на Габрово Таня Христова на бургаския художник Николай Ангелов - Гари, който впечатли журито с оригиналната си живописна творба „Господарят на света“. Наградата на Габрово – статуетката „Гаскар“ (габровският „Оскар“), ще отиде при Лекс Древински от Германия, за чийто плакат журито гласува единодушно и убедително. За съжаление, Древински няма да може да дойде в Габрово, за да си получи наградата.

Творци от Румъния, Полша, Турция и България ще получат 6 награди на Министерството на културата, както и 14 награди от името на съорганизатори и спонсори: Министерство на здравеопазването; „Скални материали“ АД - Русе; „Фотографски системи“ ООД - София; Дирекция „НП „Централен Балкан“; Сдружение „Планета Габрово“; Ротари клуб; Лайънс клуб; в. „Форум“; Дом на хумора и сатирата. Сред наградените от „Скални материали“ - Русе, е габровският скулптор Николай Цветанов.

На 17 май събитията в Дома на хумора продължават. От 9 часа в зала „Грехът“ ще се проведе XVI Национална среща-наддумване „Благолаж 2015“, на която млади и възрастни участници-сладкодумци ще ще се наддумват с вицове и анекдоти по две теми – „Трудът е песен!“ и „Здравето е най-голямото богатство!“. Организатори на срещата са Министерството на здравеопазването и Музеят „Дом на хумора и сатирата“, а партньор е АЕК „Етър“.

Баскетболистите на Априловска гимназия - осми в България

Продължава от стр. 1

В него срещу част от бившите си съотборници игра доскорошният състезател на „Чардафон-Орловец“, юношеският национал Алекс Илиев. Веско Горанов имаше сериозни кадрови проблеми преди финалите и успя да заведе във Варна само 7 състезатели. Сред тях беше осмокласникът Кирил Кирилов, който остави отлични впечатления с играта си. Поради това специалистите не даваха особени шансове на тима на НАГ. Габровци обаче надминаха себе си. В групите те отстъпваха единствено на Правец, направиха много силен мач срещу отбора на СОУ „Цар Симеон Велики“ - Видин, съставен изцяло от състезатели на „Бдин“. Решаващ се оказа трудният им успех над ГПАЕ „Гео Милев“ - Бургас - 89:86, който им гарантира осмото място - най-добро класиране на габровски мъжки ученически отбор в тази възрастова група. Иначе върховото класиране на Габрово на Ученически игри по баскетбол пак се държи от НАГ – момичетата 11-12 клас извоюваха шампионската титла през 2011 г. Срещу Бургас неудържим беше лидерът на НАГ Стефан Бакалов - вицешампион при юношите с „Чардафон-Орловец“ от миналия сезон. Той наниза 45 точки, в атаката достойно му партнираше и Кирил Кирилов, завършил мача с 18. С добри изяви се отличи и друг състезател от представителния тим на Габрово – Стефан Стоянов.

В Бургас треньорът Веселин Горанов разчиташе на: Иван Пенчев, Иванил Иванов, Стефан Бакалов, Стефан Стоянов, Стилиян Ибовски, Николай Александров, Кирил Кирилов.